POLITICA DE CADRE ŞI STRUCTURA ORGANELOR DE SECURITATE PE TERITORIUL ACTUAL AL JUDEȚULUI ALBA (1948-1968)

LIVIU PLEȘA
Consiliul Național pentru Studierea
Arhivelor Securității, București

În materialul de faţă dorim să prezentăm un exemplu concret privind modul în care instituţia Securităţii a fost organizată la nivel teritorial în primele două decenii ale regimului comunist. Studiul nostru se subscrie unui demers ştiinţific prin care dorim să punem un instrument util de lucru la dispoziţia cercetătorilor interesaţi de problematici locale aferente istoriei perioadei comuniste, îndeosebi a celor care în studiile lor prezintă şi date privind ingerinţa organelor de Securitate. În opinia noastră, multe dintre studiile referitoare la diverse aspecte ale epocii comuniste suferă anumite scăderi atunci când este amintită şi tangenţa Securităţii cu tematicile avute în vedere. Nu de puţine ori, organele de Securitate sunt prezentate global, indistinct, fără a se ţine cont de faptul că ele aveau o dinamică structurală şi decizională proprie şi, ca atare, acţiunile lor puteau varia - şi uneori chiar semnificativ - de la un context la altul sau chiar de la un caz concret la altul. Cadrele de Securitate acţionau în baza unor atribuţii ce decurgeau din cele ale structurilor în care erau încadraţi şi a ordinelor şi directivelor primite de la superiori sau de la centru, sarcinile lor concrete subsumându-se de regulă acestora.

Având în vedere considerentele amintite, studiul nostru va avea ca obiective principale expunerea structurii teritoriale a organelor de Securitate din actualul judeţ Alba, a modificărilor ei în perioada aleasă, precum şi prezentarea principalelor atribuţii ale fiecărei structuri în parte şi a modului în care ele au evoluat în timp. Am ales anul 1948 pentru că este anul înfiinţării Securităţii ca instituţie, dar desigur că vom prezenta şi date privind perioada 1945-1948, când acţiunile represive au aparţinut Siguranţei şi S.S.I. Limita temporală superioară este reprezentată de momentul reformei administrativ-teritoriale din 1968, când a fost reînfiinţat judeţul Alba, după care structura organelor de Securitate a cunoscut o incomparabil mai mare stabilitate faţă de cele două decenii anterioare (intenţionăm de altfel ca într-un eventual material viitor să prezentăm şi structura şi atribuţiile organelor judeţene de Securitate din perioada 1968-1989).

Cu toate că până în 1968 judeţul Alba n-a cunoscut niciodată forma administrativă actuală, am optat pentru teritoriul actual al acestuia având în vedere tocmai dorinţa noastră de a pune la dispoziţia cercetătorilor de istorie contemporană un instrument de lucru, ţinând cont de faptul că, de regulă aceştia preferă raportarea la structura teritorială din prezent. Nu în ultimul rând, studiul nostru se doreşte a fi şi unul de istorie locală (judeţeană), în cadrul unui demers

personal mai amplu privind creşterea nivelului de cunoaştere istorică având ca subiect judeţul Alba în perioada comunistă.

În acest context, trebuie să menţionăm faptul că în decadele de care ne vom ocupa în România s-au aplicat patru reorganizări administrativ-teritoriale, urmarea fiind că teritoriul actual al judeţului Alba s-a aflat succesiv şi/sau concomitent pe teritoriul a cinci regiuni (Sibiu, Cluj, Hunedoara, Mureş şi Stalin/Braşov). Dacă la acestea mai adăugăm şi faptul că în acea perioadă Securitatea a cunoscut două reorganizări majore şi mai multe minore, avem tabloul complet al dificultăţilor cu care se poate întâlni un cercetător interesat de istoria zonei şi a locuitorilor ei în primele două decade ale perioadei comuniste.

Poliţia şi Siguranţa în perioada 1945-1948

La 6 martie 1945, la Alba Iulia funcționa Inspectoratul Regional de Poliţie (I.R.P.) Alba Iulia (creat în 1938, iniţial ca Inspectoratul de Poliţie al Ţinutului Mureş), în subordinea căruia îşi desfăşurau activitatea şi Chestura de Poliţie a Municipiului Alba Iulia, Chestura de Poliţie Turda, Poliţia de Reşedinţă Blaj şi Poliţia de Reşedinţă Deva, care aveau competenţe asupra întregului teritoriu al judeţelor Alba, respectiv Turda, Târnava Mică şi Hunedoara. Cele patru structuri aveau în subordine mai multe comisariate de poliţie, existente în localităţile Abrud, Aiud, Sebeş şi Teiuş (Alba), Câmpeni şi Războieni (Turda), ulterior şi în Cugir (Hunedoara).

În foarte scurt timp, ca urmare a anunţului public făcut de U.R.S.S. că este de acord ca Dictatul de la Viena să fie anulat în întregime, guvernul de la Bucureşti a trecut la reorganizarea structurilor de Poliţie din Transilvania, pentru a facilita preluarea cât mai rapidă a controlului statal asupra zonelor ce până atunci aparţinuseră Ungariei. Prin urmare, la 30 aprilie 1945 au fost înfiinţate noi I.R.P.-uri în Transilvania, iar I.R.P. Alba a fost împărţit între I.R.P. Sibiu şi I.R.P. Cluj. Astfel, Chestura de Poliţie a Municipiului Alba Iulia şi Poliţia de Reşedinţă Blaj au fost puse în subordinea I.R.P. Sibiu, iar Chestura de Poliţie Turda în subordinea I.R.P. Cluj.

La rândul lor, structurile de poliţie aveau în subordine o structură a organelor de Siguranţă. La nivel judeţean erau constituite Serviciile de Siguranţă Alba Iulia şi Turda şi Birourile de Siguranţă Blaj şi Deva. De asemenea, existau Birouri de Siguranţă în subordinea tuturor Comisariatelor de Poliţie amintite. Biroul de Siguranţă dintr-un comisariat se afla nu doar în subordinea şefului comisariatului, ci şi în cea a şefului serviciului judeţean de Siguranţă, la fel cum acesta, la rândul lui, nu se afla numai în subordinea şefului Poliţiei din judeţ, ci şi în cea a şefului Serviciului Regional de Siguranţă ce fiinţa în cadrul I.R.P.-ului din care făcea parte judeţul.

Primii ani ai guvernului Groza nu au adus vreo modificare substanţială a atribuţiilor Siguranţei, care erau cele de a căuta, descoperi şi cerceta (ancheta) infracţiunile date în competenţă de Codul Penal, Codul de Procedură Penală şi

de unele legi speciale (Legea nr. 604/1944, Legea nr. 216/1945 etc.). În principal, Siguranţa trebuia să se ocupe de supravegherea şi contracararea „mişcărilor subversive" şi „curentelor sociale şi politice" din interiorul ţării care erau contrare intereselor statului, precum şi de anihilarea acţiunilor de spionaj extern desfăşurate în interiorul României[1]. Aria sa de competenţă era limitată la teritoriul urban, în teritoriul rural atribuţiile de poliţie de siguranţă revenind Jandarmeriei. Diferenţa majoră faţă de trecut a rezidat însă nu în formă, ci în fond, mai exact în cine a exercitat aceste atribuţii şi mai ales cum le-a exercitat.

În cei trei ani cât a funcționat sub regimul comunist, Siguranţa a cunoscut mai multe reorganizări, cea mai importantă fiind cea din 20 iunie 1947, când a fost creată Direcţia Generală a Siguranţei Statului, care a primit şi autonomia faţă de Poliţie în cadrul M.A.I. D.G.S.S. a preluat total atribuţiile de poliţie de siguranţă pe întreaga ţară de la Jandarmerie (cele pentru teritoriul rural) şi Poliţie (cele de emitere paşapoarte şi controlul străinilor), la care s-au adăugat şi noile însărcinări de contrasabotaj (anihilarea eventualelor acţiuni de sabotaj a economiei de stat)[2]. În teritoriu au fost create Inspectoratele Regionale de Siguranţă (I.R.S.), dar regiunile au rămas nemodificate, iar structurile din judeţe şi comisariate au rămas neschimbate, doar că au devenit independente de cele de Poliţie sub care până atunci se subordonau. La conducerea I.R.S. Sibiu a fost numit Gheorghe Crăciun, iar Mihai Patriciu la cea a I.R.S. Cluj.

La instalarea guvernului Groza, inspectorii regionali de poliţie au fost epuraţi cu foarte mare rapiditate, dar întrucât noul regim nu avea decât extrem de puţini oameni pregătiţi pentru activităţi de Poliţie şi Siguranţă s-a optat pentru înlocuirea pentru o foarte scurtă perioadă a celor concediaţi cu subordonaţii lor, ca un intermezzo până ce P.C.R. selecta acei membri ai săi pe care-i considera potriviţi pentru aceste extrem de importante funcţii. La I.R.P. Alba Iulia, inspectorul regional Valeriu Popoviciu a fost disponibilizat în martie 1945, locul lui fiind luat de Ioan Stănilă, fostul şef al Serviciului Regional de Siguranţă, care însă a fost arestat la 6 aprilie 1945[3] şi înlocuit cu A. Belindeanu, adjunctul său de la Siguranţă, care însă nici el n-avea cum să rămână în această funcţie de conducere, fiind destituit la 15 aprilie 1945, când funcţia a fost preluată de unul dintre cei mai sceleraţi lideri ai Securităţii, fostul interbrigadist Mihai Patriciu. Patriciu a deţinut însă funcţia în mod formal, întrucât peste o săptămână a plecat la Cluj pentru a configura pe teren viitoarea structură a I.R.P. Cluj, a cărui conducere a preluat-o de la 30 aprilie 1945. În locul lui Patriciu, inspector regional la Alba Iulia a fost numit unul dintre foarte puţinii comunişti ilegalişti

[1] Spiridon 2015, p. 14-15.
[2] Pintilie 1998, p. 310-311; Banu 2010, p. 54.
[3] ACNSAS, fond Documentar, dos. 204, vol. 2, f. 50.

locali, Alexandru Keleti[4]. După desfiinţarea I.R.P. Alba Iulia, şi Keleti a plecat la I.R.P. Cluj, fiind numit adjunctul lui Patriciu (subinspector regional), iar în perioada 1949-1950 a fost primul comandant al Direcţiei Regionale de Miliţie Cluj. La mijlocul lui aprilie 1945, la conducerea Chesturii de Poliţie a Municipiului Alba Iulia a fost instalat Gheorghe Cutean (n. 1910, com. Ciugud, membru P.C.R. din 1944 - d. 1982, Piteşti), care a deţinut funcţia până în vara lui 1946, când a fost şi el mutat la Cluj, ca şef al Chesturii de Poliţie a Municipiului Cluj, după care va urma o prodigioasă carieră în Securitate (locţiitor al şefului D.R.S.P. Cluj 1948-1950, şef al D.R.S.S. Vâlcea 1951-1952, locţiitor şi apoi şef al D.R.S. Piteşti 1953-1964), nelipsită de implicarea în diverse acte represive extreme (execuţii sumare)[5].

În paralel, P.C.R. a trecut şi la preluarea controlului asupra organelor de Siguranţă, de care era în realitate cel mai preocupat. La 3 aprilie 1945, şeful Serviciului de Siguranţă Alba, comisarul Baldovin Corneliu a avut aceeaşi soartă ca şi superiorul său Stănilă, ajungând din biroul de şef direct în celulă, arestarea fiind operată „din ordinul verbal al domnului Patriciu”[6], dispoziţie transpusă în practică fără ezitare de I.R.P. Alba Iulia, în pofida faptului că în acel moment Patriciu nu avea nici un fel de funcţie oficială în M.A.I., dar era unul dintre cei mai notorii comuniști ilegaliști din Ardeal și foarte probabil deja era luată decizia politică a instalării lui în fruntea organelor de poliție regionale. Organizaţia judeţeană Alba a P.C.R. fiind foarte slabă şi prin urmare neavând la dispoziţie prea mulţi membri care să merite încrederea de a fi numiți în această funcţie cheie în judeţ, până în 1948 la conducerea Serviciului de Siguranţă s-au perindat mai mulţi şefi până ce a fost găsit cel potrivit: comisar Capătă Ștefan (apr. 1945-1946), comisar Şandor Gavrilă (1946), comisar Giurgiu Grigore (1947) şi chestor Popa Iacob (numit la 15 februarie 1948[7]). Şefia Biroului I Informaţii, cea mai importantă structură informativă a Siguranţei din judeţ şi cea care se ocupa cu supravegherea rivalilor politici ai P.C.R. (liderii P.N.Ţ. locali şi legionarii), a fost deţinută de comisarul Haţegan Simion din 1947 şi până la desfiinţarea Siguranţei. Enumerăm şi câteva cadre ale Siguranţei judeţene Alba care s-au evidenţiat în perioada 1945-1948 prin activităţile informativ-operative

[4] Fiul unui proprietar de depozit de cherestea din Alba Iulia, Keleti activa în ilegalitate încă din anii ’30, când era responsabil în oraş cu organizaţia comunistă paravan Ajutorul Roşu. În 1932, ajutat de Ladislau Bányai (viitorul rector al Universităţii „Bolyai”), Keleti a editat la Alba Iulia revista „Front”, în care a publicat şi material propagandistic comunist, motiv pentru care Siguranţa a sistat apariţia după primul număr şi l-a trimis în judecată, fiind condamnat la 3 luni închisoare şi 10.000 lei amendă, pedeapsă pe care însă n-a executat-o pentru că a tărăgănat procesul până în 1938, când a beneficiat de o amnistie (ACNSAS, fond Penal Bucureşti, dos. 57856, f. 102).

[5] Pentru activitatea lui şi detalii biografice, a se vedea Pleșa 2009, p. 119-132.

[6] ACNSAS, fond Documentar, dos. 204, vol. 1, f. 310.

[7] Prin Decizia M.A.I. nr. 7321/18 februarie 1948 (ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. 7346, vol. 6, f. 379).

desfăşurate: şeful de birou Gherţa Andronic, comisarul Anghel N., comisar ajutor Moldovan Ioan şi agenţii Cormoş Petru, Dăian Nicolae, Tatu Ioan, Vlad Constantin.

O situaţie identică regăsim şi în ceea ce priveşte Serviciul de Siguranţă Blaj, unde şi aici conducerea a aparţinut succesiv mai multor şefi: comisar Georgiu Eugen (1945)[8], comisar Crişan Octavian (1946), comisar ajutor Moga Virgil (1947), comisar Mathe Emeric (1947-1948). S-au mai „remarcat" prin activitatea represivă desfăşurată comisarul ajutor Corlea Ioan şi agenţii Cisteian Gheorghe, Cozma Ioan, Mărgineanu Laurenţiu.

În 1948, birourile de Siguranţă din zonă erau conduse de comisarii Crişţiu Victor (Abrud), Fulea Ioan (Aiud), Coldea Gheorghe (Câmpeni), Ruşeţ Vasile (Cugir), Borcea Liviu (Războieni), Fleşeriu Partenie (Sebeş), cadre pe care în general le vom regăsi în funcții de conducere și după înființarea Securității, ceea ce denotă faptul că se ajunsese la o oarecare stabilizare a acestora.

Organele judeţene de Securitate (1948-1950)

Înfiinţată la 30 august 1948, Direcţia Generală a Securităţii Poporului (D.G.S.P.) era şi ea autonomă instituţional în cadrul M.A.I., Poliţia fiind oricum desfiinţată (Miliţia va fi înfiinţată abia la 22 ianuarie 1949). D.G.S.P. a păstrat la nivel teritorial structura grupării județelor în regiuni, forma piramidală facilitând conducerea acestora de la centru, chiar dacă uneori intermedierea regională a afectat rapiditatea transmiterii ordinelor şi a raportărilor. La nivel regional au fost create Direcţii Regionale ale Securităţii Poporului (D.R.S.P.), la nivel judeţean Servicii Judeţene ale Securităţii Poporului (S.J.S.P.), iar în unele oraşe din județe s-au înfiinţat Birouri locale de Securitate.

S.J.S.P. Alba, Hunedoara şi Târnava Mică au rămas în cadrul D.R.S.P. Sibiu (condusă tot de lt.-col. Crăciun Gheorghe), iar S.J.S.P. Turda în D.R.S.P. Cluj (în fruntea căreia se afla tot col. Patriciu).

În fruntea S.J.S.P. Alba a fost numit cpt. Popa Iacob, fostul șef al Siguranței județene, care la 1 decembrie 1949 a fost transferat șef al S.J.S.P. Hunedoara, în locul său fiind promovat lt. maj. Cleju Ioan, șeful Secției I Informații interne din D.R.S.P. Sibiu, care a deținut funcția până la finalul anului 1950. Adjunct al celor doi șefi a fost slt. Ruşeţ Vasile.

În cadrul S.J.S.P. Alba, funcționau trei birouri principale:

- Biroul I Informații interne: condus de slt. Dreve Ioan (1948-1949) și slt. Malea Petru (1949-1950);

[8] Încadrat în Siguranţă înainte de 1944, Georgiu a fost păstrat comisar la Poliţia Blaj până în 1949. În octombrie 1955 avea însă să fie arestat şi condamnat pentru că în trecut fusese implicat în acţiuni de supraveghere a membrilor P.C.dR., instanţa apreciind că a desfăşurat „activitatea de reprimare a clasei muncitoare" (ACNSAS, fond Informativ, dos. 3696, f. 4).

- Biroul II Contrasabotaj: condus de plt. maj. şef Nedelcu Mihai (1948-1949); slt. Sebeşi Ludovic (1949-15 august 1950); slt. Cătană Vasile (15 august-31 decembrie 1950);
- Biroul V Cercetări penale: condus de slt. Sebeşi Ludovic (1948-1949) și slt. Dăian Nicolae (1949-1950).

Toate aceste birouri erau corespondente direcțiilor centrale de linie din cadrul D.G.S.P. (Direcțiile I, II și V), precum și serviciilor de linie din D.R.S.P. Sibiu (Serviciul I, II și V). Subordonarea șefilor acestor birouri era așadar dublă: față de șeful S.J.S.P. (care le coordona și controla întreaga activitate) și față de șeful serviciului de linie din D.R.S.P. Sibiu (care le transmitea ordinele și directivele primite de la direcția centrală de linie – conform specificului atribuțiilor fiecărui birou – și avea și drept de control asupra îndeplinirii sarcinilor trasate).

Pentru a exemplifica, activitatea în plan teritorial a Securităţii se desfășura în următoarea formă: conducerea partidului lua decizia politică, dacă pentru implementarea acesteia era nevoie de implicarea Securităţii ea era transmisă D.G.S.P. prin intermedierea M.A.I., conducerea D.G.S.P. transpunea decizia politică în ordine generale și desemna direcțiile centrale care urmau să le aplice (în funcție de atribuțiile pe care le aveau acestea), direcțiile centrale emiteau ordine detaliate privind acțiunile ce trebuia desfășurate, precum și metodele și mijloacele ce trebuia folosite, pe care apoi le transmiteau serviciilor de linie din D.R.S.P.-uri (prin intermediul șefilor D.R.S.P.-urilor), care la rândul lor le transmiteau întocmai birourilor de linie din S.J.S.P.-uri (prin intermediul șefilor S.J.S.P.-urilor). Intermedierea ordinelor prin șefii D.R.S.P. și S.J.S.P. era făcută cu scopul de a-i implica și pe aceștia în coordonarea și controlul structurii din subordine ce trebuia să aplice respectivul ordin. Desigur, traseul raportărilor era invers.

În această perioadă, S.J.S.P. Târnava Mică a fost condus un foarte scurt timp de lt. Mathe Emerich, care însă în toamna lui 1948 a fost numit șef al Serviciului I la D.R.S.P. Sibiu, locul lui fiind luat de adjunctul său, cpt. Triponescu Iuliu, care a deținut funcția pe toată perioada existenței structurii. Conducerea Biroului I Informații interne a fost deținută de slt. Moldovan Ioan (1948) și lt. Chiriţă Petre (1949-1950).

Pe cuprinsul actual al județului, în perioada 1948-1950 au ființat mai multe Birouri locale de Securitate, care aveau în structură Problemele I Informații interne și II Contrasabotaj, anchetele fiind efectuate la sediile S.J.S.P.-urilor :

- Abrud: subordonat S.J.S.P. Alba; condus de slt. Oneţ Nicolae (1948-1949), lt. Faliciu Francisc (1950) și slt. Lombrea Vasile (1950). Șefi Problema I: Petricanu Nicolae (1948-1949), plt. maj. Comaromi Ioan (1949-1950), plt. Popa

Avram (1950). Șefi Problema II: plt. maj. Lombrea Vasile (1948-1949), plt. maj. Forro Iosif (1950).

- Aiud: subordonat S.J.S.P. Alba; condus de plt. maj. Staicu Ioan (1948), slt. Mureşan Iuliu (1949), lt. maj. Stern Vasile (1950), slt. Groza Traian (1950). Problema I condusă de slt. Mureşan Iuliu (1948) și plt. maj. şef Csillag Pavel (1949-1950), iar Problema II de slt. Groza Traian (1949-1950) și srg. maj. Szanto Mihai (1950).
- Câmpeni: subordonat S.J.S.P. Turda; condus de lt. Coldea Gheorghe (30 august 1948-31 iulie 1949), slt. Cosman Gheorghe (1 august 1949-30 iunie 1950), slt. Vociu Octavian (1 iulie-30 noiembrie 1950), lt. Rigo Ioan (1-31 decembrie 1950). În perioada 1948-1950, Problema I a fost condusă de plt. major șef Rigo Ioan, foarte activ în acțiunile contra rezistenților din munți, motiv pentru care de altfel a fi fost promovat și avansat.
- Cugir: subordonat S.J.S.P. Hunedoara; condus de slt. Călinaş Ioan (1948-1949); șef Problema I fiind plt. maj. Varody Francisc (1948-1950), viitorul șef al Securităţii din Alba Iulia.
- Războieni: subordonat S.J.S.P. Turda; condus de lt. Borcea Liviu (1948-1949) și slt. Bedö Nicolae (1950); șefi Problema I au fost slt. Schwartz Andrei (1948-1949) și plt. maj. Bedö Nicolae (1949-1950).
- Sebeş: subordonat S.J.S.P. Alba; condus de slt. Şerban Traian (1948-1949) și lt. Oneț Nicolae (1949-1950); Problema I condusă de plt. Tudor Alexandru (1948-1949), iar Problema II de plt. Cătană Vasile (1949-1950).

Biroul II Contrasabotaj avea ca sarcini supravegherea informativă a tuturor sectoarelor economice din județ pentru „a preveni şi reprima" eventualele „acţiuni contrarevoluţionare de sabotaj şi diversiune". În fapt, în perioada 1948-1950, Biroul II din S.J.S.P. Alba s-a axat aproape exclusiv pe agricultură, cadrele din această structură știind foarte bine că masele de țărani din județ erau profund nemulțumite de predarea cotelor, obligarea efectuării treieratului la arie (cu scopul de a se stabili exact cantitatea de grâu recoltată și implicit cota aferentă) și din primăvara lui 1950 de debutul colectivizării forțate în județ. Elocvent pentru tipul de acțiuni desfășurate este ordinul S.J.S.P. Alba nr. 23/4.212, emis la 15 iunie 1950 de lt. maj. Cleju și lt. Sebeși: „Având în vedere că C.C. al P.M.R. şi Consiliul de Miniştri caută a mobiliza toate organele sale în vederea desfăşurării în bune condiţii a strângerii recoltei, treierişului şi colectării, nouă, organelor de Securitate, ne revine importanta sarcină de a supraveghea şi controla ca toate acestea să se desfăşoare în bune condiţii şi în spiritul luptei de clasă (...) Veţi intensifica activitatea informativă, pentru a putea preveni şi împiedica orice activitate a duşmanului de clasă pe care ar încerca-o asupra lanurilor, ariilor sau cerealelor colectate (...) Aceste sarcini sunt importante şi mari în actualele împrejurări ale ascuţirii luptei pe plan intern şi extern. Duşmanul va căuta să saboteze, actele lui criminale vor îmbrăca forme

variate şi noi trebuie să fim treji şi să prevenim la timp orice încercare a reacţiunii satelor de a stânjeni desfăşurarea în bune condiţii a campaniei agricole". În acord cu indicațiile primite de la centru, pe lângă supravegherea foarte atentă a tuturor aspectelor (însămânțări, treierat, predare cote, transport și depozitare cereale etc.), cei doi șefi nu se sfiau să ordone explicit trecerea la acțiuni violente dacă situația o impunea: „În regiunile judeţului unde se simte nevoia se pot folosi şi metode de intimidare, în spiritul ascuţirii luptei. Aceste sarcini vor trebui distribuite până la ultimul om de Securitate"[9].

Biroul I Informaţii interne din S.J.S.P. Alba avea atribuții mult mai extinse, fiind principala structură informativ-operativă din județ, răspunzând de supravegherea: foștilor legionari; foștilor lideri locali ai P.N.Ţ., P.N.L. și P.S.D.I.; preoților și credincioșilor greco-catolici rezistenți (care au refuzat să treacă la B.O.R.); școlilor și liceelor (pentru urmărirea eventualilor profesori și/sau elevi care se opuneau regimului)[10]; cultelor legale și interzise; persoanelor comprimate (funcționari, avocați, notari, învățători); ofițerilor deblocați[11]; aparatului de stat/administrației, justiției (pentru depistarea „elementelor dușmănoase infiltrate"[12]); asociațiilor de orice timp - culturale, artistice, profesionale, sportive, vânători, pescari, Crucea Roșie etc. La 14 ianuarie 1950, șeful Biroului I a ordonat deschiderea câte unui dosar de obiectiv pentru fiecare asociație din județ[13].

Cu toate acestea, în perioada 1949-1950 Biroul I și-a concentrat aproape întreaga activitate în direcția descoperirii și anihilării grupurilor de rezistență armată din județ, care deși nu erau foarte numeroase au fost deosebit de active și au avut un număr foarte mare de susținători. Din aceste motive, nu doar Biroul I

---

[9] ACNSAS, fond Documentar, dos. 2618, vol. 15, f. 317-319.

[10] Într-un plan de muncă al Biroului I din S.J.S.P. Târnava Mică, întocmit la începutul anului 1950, se prevedea atingerea următoarelor obiective în cinstea zilei de 6 martie, când se sărbătorea instalarea guvernului Groza: „Se va urmări informativ starea de spirit a elevilor şi se vor face rapoarte dacă sunt stări deosebite" și „Se va întocmi dosar de problemă la elevi şi dosare de obiectiv la şcoli" (*loc. cit.,* dos. 195, vol. 1, f. 154-155). În acea perioadă, îndeplinirea unor sarcini cu prilejul unor date aniversare legate de regimul comunist se regăsea și în activitatea Biroului local Aiud, care-și propuse ca în cinstea zilei de 30 decembrie 1949 să recruteze doi informatori în rândul elevilor de la liceele din oraș, pentru a recunoaște apoi autocritic că reușise să recruteze numai unul (*loc. cit.,* dos. 2638, vol. 13, f. 1-2).

[11] În ianuarie 1950, șeful Biroului 4 din Secția I din D.R.S.P. Sibiu, lt. Seles Paul, a transmis următorul ordin către Biroul I din S.J.S.P. Alba: „La data de 22 ale lunii se va întocmi şi înainta la D.R.S.P. o sinteză informativă privind starea de spirit a militarilor deblocaţi, cauzele care o determină, tendinţele, comentariile, manifestările din rândul elementelor dușmănoase" (*loc. cit.,* dos. 195, vol. 1, f. 152). În mod similar, la 15 aprilie 1949, șeful Biroului I din S.J.S.P. Turda, slt. Popa Vasile, a transmis către Birourile locale Câmpeni şi Războieni următorul ordin: „se va urmări îndeaproape ofiţerii deblocaţi, precum şi starea lor de spirit" (*loc. cit.,* dos. 2638, vol. 1, f. 16).

[12] *Loc. cit.,* dos. 195, vol. 1, f. 152.

[13] *Loc. cit.,* f. 153.

s-a ocupat aproape exclusiv de această problemă, ci și conducerea S.J.S.P. Alba și inerent și Biroul V Cercetări penale, ai cărui ofițeri și subofițeri i-au anchetat cu deosebită duritate pe rezistenții și susținătorii lor arestați. De asemenea, trebuie amintit și faptul că în aceeași perioadă și Biroul local Câmpeni și-a canalizat aproape integral atenția în aceeași direcție, cu precădere plt. major Vociu Octavian, slt. Cosman și slt. Rigo, coordonați de șeful S.J.S.P. Turda, temutul cpt. Kovács Mihail, și de șeful Secției I din acel serviciu, lt. Popa Vasile.

Eradicarea grupurilor de rezistență s-a impus subit, dar cu o deosebită stringență, după ce în decembrie 1948, nucleul organizației mr. Dabija Nicolae a atacat armat și jefuit Percepția fiscală din Teiuș. De asemenea, în scurt timp, Securitatea a primit informații de la agentură că mr. Dabija a reușit coagularea tuturor organizațiilor de rezistență armată din județ, indiferent de nuanța politică a membrilor acestora (Alexandru Maxim - P.N.Ţ. și Ștefan Popa - legionari) și pregătea și fuziunea cu grupul condus de Leon Şuşman (activ atunci în zona Ocna Mureș-Aiud). Distrugerea grupului Dabija, la 4 martie 1949, urmată peste câteva zile de capturarea lui Alexandru Maxim și uciderea lui Ștefan Popa, nu au adus pentru S.J.S.P. Alba decât o rezolvare parțială a problemei, întrucât Leon Şuşman a plecat în Apuseni, unde și-a format un nou grup, iar conducerea vechiului grup a fost preluată de Cornel Deac, care va rămâne nedescoperit pe Valea Mureşului până în 1952. De asemenea, S.J.S.P. Alba a depus mari eforturi pentru interogarea amănunțită a celor arestați pentru a-i obliga să spună numele tuturor celor care i-au ajutat, care apoi l-a rândul lor au fost arestați și anchetați cu violență, obținându-se alte nume de persoane implicate, care desigur și ele au fost reținute. În final, în procesul Dabija și în cele aproape 20 de procese aferente, toate desfășurate în toamna lui 1949 și începutul lui 1950, au fost condamnate peste 300 de persoane din jud. Alba, în marea majoritate țărani, care s-au implicat nu din considerente politice, ci religioase și economice (doreau să se opună desființării Bisericii Greco-Catolice și colectivizării).

Suferința rezistenților, a sprijinitorilor lor și a familiilor acestora a fost însă scara pe care mulți dintre angajații S.J.S.P. Alba au urcat spre grade și funcții mai mari, uneori fiind avansați „la excepțional”.

Eficiența cpt. Popa Iacob în arestarea și interogarea cu brutalitate a rezistenților a fost remarcată de superiori și nu doar de cei de la D.R.S.P. Sibiu[14], fiind în scurt timp considerat a fi unul dintre cei mai buni specialiști în aceste probleme din întreg D.G.S.P.-ul, motiv pentru care a fost continuu mutat dintr-o

[14] Într-un referat de cadre de la finalul anilor ’50 era apreciat faptul că „a participat la acțiunile întreprinse împotriva bandelor de fugari-teroriști, unde a dovedit curaj, hotărâre și spirit de sacrificiu”, precizându-se chiar faptul că insista atât de mult să se ocupe personal și detaliat de acțiuni încât „muncea sectar”, în sensul că nu-și lăsa subordonații să ia inițiativa și astfel aceștia nu căpătau experiență, iar după ce cpt. Popa era transferat, ei nu se descurcau la nivelul dorit (ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. 7370, vol. 24, f. 207).

zonă în alta a țării pentru a anihila și grupurile de rezistență armată de acolo. Astfel, transferul său ca șef al S.J.S.P. Hunedoara a fost determinat de necesitatea anihilării grupului Vitan-Nandra (apărut după ce grupul Lazăr Caragea a fost distrus). În 1951 a fost numit șef la Secția raională Rădăuți, pentru a captura grupurile Vatamaniuc și frații Cenușă, iar în 1953 ca șef la Secția raională Botoșani, pentru a descoperi grupul Vasile Motrescu, pentru ca în 1954 să fie transferat șef la Serviciul raional Făgăraș, cu sarcina de a descoperi grupul Ogoranu. În 1956, ca o recompensă pentru serviciile prestate, a fost promovat șef al Serviciului raional Sibiu. Cum în raza lui de responsabilitate nu mai existau rezistenți înarmați, mr. Popa trebuia doar să se ocupe de coordonarea subordonaților pentru desfășurarea de acțiuni informative de urmărire a persoanele ostile sau potențial ostile regimului. Trecerea de la munca de teren la cea de birou părea a fi apogeul carierei ofițerului, care a și procedat în consecință, fiind complet dezinteresat de simple acțiuni de supraveghere, fiind preocupat mai mult de construirea unui case în Sibiu și de mici ciubucuri rezultate din „învârteli" locale („a transportat și valorificat în Sibiu unele cantități de vin"). Un control efectuat la finalul lui 1958 a dezvăluit faptul că mr. Popa „nu cunoaște ordinele și directivele muncii de Securitate și nici nu depune eforturi pentru aplicarea lor în practică, nu se preocupă de creșterea și educarea cadrelor, deplasându-se rareori cu ei pe teren pentru a-i sprijini practic și nu-i trage la răspundere pentru munca slabă și inactivitate", astfel încât nu mira pe nimeni faptul că „rezultatele obținute de acest raion sunt minime față de bazele operative existente". Ofițerul a fost foarte eficient atâta vreme când pentru a obține rezultate era suficientă brutalitatea, arestarea și anchetarea violentă a cât mai multor persoane, iar când i s-a cerut să desfășoare combinații informative s-a dovedit a fi complet depășit. Prin urmare, la 30 aprilie 1959, a fost pensionat[15].

După cum aminteam, mai mulți anchetatori de la Biroul V s-au „remarcat" prin duritatea bătăilor și torturilor aplicate celor arestați, îndeosebi în primăvara și vara anului 1949, când arestul S.J.S.P. Alba era amintit cu groază de deținuți. Conform memoriilor unora dintre cei care au supraviețuit regimului comunist, în 1949 la Alba Iulia bătaia se practica cu o deosebită violență, deseori cu „un par gros de gorun", la care se adăuga schingiuirea prin legarea la firele de curent electric[16]. Elocvent este faptul că, la 11 aprilie 1949, Traian Lupea (sprijinitor al grupului de rezistență Maxim) a decedat în anchetă la Securitatea din Alba Iulia, în urma torturilor la care fusese supus. Anchetele erau coordonate de lt. Ruşeţ Vasile și slt. Sebeşi Ludovic, principalii anchetatori folosiți fiind plt. maj. Bakó Ladislau, plt. maj. Dăian Nicolae, plt. maj. şef Groza Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan și plt. maj. Staicu Ioan. În mod deosebit s-a remarcat plt. maj.

[15] *Loc. cit.*, f. 204-209.
[16] Pentru numeroase mărturii în acest sens a se vedea *Noi nu am avut tinerețe* 2005.

Dăian Nicolae, care la 1 august 1949 a fost avansat în grad și promovat șef al Biroului V, în locul slt. Sebeși.

Evidențiindu-se prin curajul de care a dat dovadă în lupta de la Muntele Mare cu grupul Dabija, plt. Vociu Octavian a fost imediat avansat în grad la excepțional și promovat șef al Biroului local Iara din cadrul S.J.S.P. Turda (în zona căruia acționa grupul de rezistență condus de cpt. Ionescu Diamandi, care în iulie 1949 a ocupat temporar primăria și cabana Muntele Băișorii), pentru ca fix peste un an să preia conducerea Biroului Câmpeni. La Câmpeni, slt. Vociu a trecut rapid la activități represive extreme, motiv pentru care se pare că și fusese numit, participând la executarea extrajudiciară a țăranilor bistreni Ioan Andreșel, Traian Pom și Iosif Trifa (16 august 1950)[17] - care capacitaseră întreaga comună Bistra să se opună colectivizării - și apoi a rezistentului Nicolae „Mișu" Selagea (2 septembrie 1950)[18]. Merită precizat și faptul că între aceste două acțiuni de asasinat la care a participat ofițerul a fost din nou avansat la excepțional - a treia oară în decurs de un an - la gradul de locotenent. În 1951 a fost numit șef al Grupei I Informații interne din cadrul Serviciului raional Turda, având în continuare cu predilecție sarcini împotriva rezistenților din Apuseni (resturi grup Dabija și grup Leon Șușman). Va deține apoi mai multe funcții de conducere în cadrul Direcției Regionale Cluj - şef Secţia raională Beclean (1954-1957, ocupându-se de grupul de rezistență Simion Rusu-Alexandru Păltinean) și şef Secţia raională Zalău (1957-1960) - în paralel cu avansarea succesivă până la gradul de căpitan. Precum în cazul mr. Popa, și pentru cpt. Vociu trecerea de la operațiunile armate și asasinate contra rezistenților din munți la activitatea informativă s-a dovedit mult prea dificilă pentru nivelul capacităților lui, astfel încât în 1960 s-a considerat că nu mai este capabil să desfășoare activități de Securitate și a fost mutat la Miliție, iar în scurt timp a decedat[19].

Politica de cadre a S.J.S.P. Alba din această perioadă nu a constat însă numai promovări și avansări la „excepțional", ci și din îndepărtarea din aparat a cadrelor care nu dădeau dovadă de fermitatea de care instituția avea nevoie, a celor cu trecut, origine socială sau rude „necorespunzătoare" ori a celor care comiteau în mod repetat abateri comportamentale (de regulă bețiii), iar șefii lor nu reușeau să îi determine să le remedieze.

Spre exemplu, plt. maj. Nicoară Mihai de la Biroul Câmpeni, a beneficiat timp de aproape un an de aura succesului reputat după recrutarea prin șantaj a informatorului care apoi l-a prins şi predat Securității pe mr. Dabija (Aron Diniș, din satul Mușca). Oricum, el era în continuare implicat din plin în comiterea unor diverse acte represive împotriva presupușilor opozanți ai regimului (spre

[17] Iancu, Ţârău 1998, p. 276-280.
[18] Gligor 2002, p. 121.
[19] ACNSAS., fond DMRU a M.I., dos. 7382, vol. 2, f. 280.

exemplu, în 1950 l-a supravegheat informativ pe Ioan Andreica, fost primar P.N.L. de Câmpeni în 1924-1937, și a adunat materialul care a permis internarea acestuia într-o colonie de muncă pe timp de 12 luni[20]). Meritele lui au început însă să pălească subit în vara lui 1950, în momentul în care partidul a declanșat ofensiva luptei de clasă în agricultură, când chiaburii au fost considerați a fi principalul inamic al regimului în mediul rural. Mai exact, în timp ce organele de Securitate din toată țara erau intens implicate în reprimarea oricăror forme de rezistență la colectivizarea forțată, ordinele primite de angajații Securităţii de la liderii partidului, de la conducerea D.G.S.P. și mai ales de la col. Patriciu, șeful D.R.S.P. Cluj, fiind de reprimare fără milă a chiaburilor[21], cadriștii de la S.J.S.P. Turda au descoperit că soția plt. maj. Nicoară era fiică de chiaburi, motiv pentru care s-a considerat că subofițerul nu mai merită încrederea politică de a fi menținut într-o instituție atât de importantă, iar la 1 decembrie 1950 a fost disponibilizat. Fostului subofițer i s-a găsit însă un post de funcționar la filiala din Câmpeni a Băncii de Stat a R.P.R., beneficiu venit însă la pachet cu recrutarea lui ca informator. În vara lui 1952 a fost însă epurat și din această funcție, în contextul intern în care conducerea partidului a lansat un val de „vigilență revoluționară" în toate instituțiile de stat pentru descoperirea persoanelor necorespunzătoare „infiltrate" în acestea, sub acoperirea „metodelor de conducere nepartinice" promovate de grupul „deviatorilor de dreapta" Pauker-Luca-Georgescu, ce tocmai fusese înlăturat din fruntea partidului. Rămas fără nici o slujbă, fostul opresor s-a trezit în situația de a trăi din repararea mașinilor de scris pe la diverse instituții din Câmpeni, situație care să pare că a determinat o schimbare profundă în conștiința sa, Biroul raional de Securitate Câmpeni raportând că el refuză să mai colaboreze conspirat deoarece „este foarte religios, din care cauză nu mai dă material"[22].

Și slt. Călinaș Ioan, șeful Biroului local Cugir, s-a remarcat în vara anului 1949, când a fost detașat ca anchetator la D.R.S.P. Sibiu, unde i-a interogat pe mr. Dabija, Traian Mihălțan, Petru Mărgineanu ș.a., iar apoi i s-a încredințat sarcina anchetării și trimiterii în judecată a întregului lot Vasile Toma, format din 27 persoane din jud. Alba, acuzate de sprijinirea organizațiilor Ştefan Popa şi Leon Şuşman. Bătaia aplicată anchetaților pare a fi fost apogeul „profesional" al

[20] ACNSAS, fond Penal Bucureşti, dos. 11842, f. 22.

[21] Vasile Luca a spus în ședința Biroului Organizatoric din 24 mai 1950: „acolo unde se fac colhozuri să fie scoase în primul rând elementele cele mai duşmănoase chiabureşti şi, pe măsura dezvoltării colhozurilor, să fie scoşi chiaburii din satul respectiv" (*România, viața politică* 2002, p. 154). Col. Patriciu anunța în ședința din 8 iulie 1950 cu șefii S.J.S.P.-urilor din subordine: „Trebuie să luăm măsurile cele mai hotărâte contra acelora care caută să împiedice desfăşurarea în bune condiţii a campaniei de colectări. Trebuie să fim atenţi, să nu lovim în oamenii săraci, nelămuriţi, care sunt instigaţi de către duşmanul principal, chiaburul. Să căutăm pe adevăratul duşman şi să lovim fără cruţare în acesta" (Iancu, Ţârău 1998, p. 273).

[22] ACNSAS, fond Documentar, dos. 18289, vol. 5, f. 17.

ofițerului, pentru că apoi, în lipsa acesteia, el pare să se fi plictisit rapid de banala muncă de Securitate. În notarea pe anul 1950 a fost caracterizat „slab", deoarece s-a arătat „dezinteresat în munca profesională, neglijent, lipsit de spirit de răspundere, comod şi superficial în executarea lucrărilor", motiv pentru care în 1951 a fost disponibilizat. Care erau adevăratele obiective de interes ale ofițerului reiese însă explicit din referatul cu propunerea de scoatere din Securitate: „în trecut a trăit într-un mediu nesănătos, format din elemente necorespunzătoare, beţivi şi afemeiaţi, cu care a participat la diferite petreceri şi chefuri", motiv pentru care după încadrarea în Securitate „a comis o serie de abateri grave", mai exact „beţii repetate" şi „legături intime cu tot felul de femei dubioase", iar atenționările șefilor ierarhici le-a tratat cu o completă indiferență[23].

La 27 februarie 1952, a fost disponibilizat și slt. Sătmăreanu Ioan, întrucât se aprecia că „a căzut pe panta unei vieți dezordonate, din punct de vedere moral este predominat de viciul beţiei, provocând deseori scandaluri, iar faţă de sarcinile profesionale şi politice a dovedit complet dezinteres". Zilele „glorioase" în care el ancheta cu violență la Alba Iulia țăranii arestați ca sprijinitori ai grupurilor de rezistență armată din zonă au fost uitate, mai ales că nici el nu mai era atât de „curajos" precum în trecut. În fapt, cauza reală a înlăturării lui din Securitate n-au constituit-o bețiile repetate și faptul că „a continuat să persiste în abateri din ce în ce mai grave", ci frica de a lupta cu „dușmanul de clasă". Astfel, în referatul cu propunerea de disponibilizare se arăta că în ianuarie 1952 „fiind trimis în misiune în munţi, a fugit, părăsind misiunea şi, înapoindu-se la unitate, a început să plângă, raportând că nu primește asemenea misiuni, deoarece îi este frică". Șefii lui au considerat că e suficient să-l pedepsească cu trei zile de arest sever, dar frica de confruntarea cu rezistenții a fost mult mai mare și „în timp ce îşi executa sancţiunea, a fugit din arest, dezertând și s-a ascuns pe la diferite rude ale sale şi cetăţeni din Alba Iulia, cărora le-a spus că a fost trimis în munți, dar lui îi este frică". Șeful D.G.S.P., gen.-lt. Pintilie Gheorghe, a semnat fără ezitare scoaterea slt. Sătmăreanu din aparatul represiv, apreciind că „un astfel de element, care a fugit din faţa duşmanului de clasă, dovedind şi lipsă de ură, nu poate fi demn de a mai rămâne în Securitate"[24].

Reorganizările din anul 1951

În anul 1951 organele teritoriale de Securitate au cunoscut două modificări structurale majore, determinate de reforma administrativ teritorială (prima raionare) și de reorganizarea D.G.S.P.

[23] ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. 7506, vol. 2, f. 15-18.
[24] *Loc. cit.*, dos. 7353, vol. 11, f. 134-135.

La 6 septembrie 1950, M.A.N. a votat Legea nr. 5 pentru raionarea administrativ-economică a României după modelul U.R.S.S., cele 58 judeţe şi 424 plăşi existente fiind împărţite de la 1 ianuarie 1951 în 28 regiuni și 177 raioane[25]. Din momentul raionării și până în 1989 – spre deosebire de trecut – structura teritorială a organelor de Securitate a respectat întocmai împărțirea administrativ-teritorială a țării.

Pe toată perioada existenței lor, raioanele de Securitate au fost de trei categorii: serviciu raional, secție raională sau birou raional. Raionalele de Securitate fiind autonome între ele, diferențele de rang erau resimțite doar la nivel salarial, aceeași funcție fiind remunerată diferit în raport cu tipul raionului[26]. Tipul structurilor raionale de Securitate a fost stabilit de la centru având în vedere considerente legate de numărul locuitorilor și dezvoltarea economică a raionului, dar și de amploarea estimată a problemelor de tip informativ-operativ de care se preconiza că vor fi nevoite să se ocupe cadrele de Securitate din respectivul raion.

Până în 1952, teritoriul actual al județului Alba s-a aflat din punct de vedere administrativ pe raza a patru regiuni (Cluj, Hunedoara, Mureș și Sibiu) și cinci raioane: Alba Iulia (Hunedoara), Aiud și Câmpeni (Cluj), Blaj (Mureș – Blajul nu era un raion propriu-zis, comunele din jur aparținând de raionul Târnăveni, ci oraș de importanță raională) și Sebeș (Sibiu). În zonă au fost constituite următoarele structuri de Securitate:

- Secția raională Alba Iulia, în cadrul D.R.S.P. Hunedoara (condusă de mr. Kovács Mihail).
- Birourile raionale Aiud și Câmpeni, în cadrul D.R.S.P. Cluj (condusă de col. Nedelcu Mihail).
- Biroul raional Blaj, în cadrul D.R.S.P. Mureş (condusă de mr. Babei Gheorghe).
- Biroul raional Sebeș, în cadrul D.R.S.P. Sibiu (condusă de col. Ambruş Coloman)[27].

După cum se poate observa, în zona actualului județ Alba nu a fost creat nici un serviciu raional de Securitate, iar secție raională a fost înființată doar în fosta reședință de județ Alba Iulia, în rest optându-se pentru nivelul de birou raional.

---

[25] Verzea 2013, p. 301-302.

[26] Ne referim la solda de funcție și nu la solda de grad, care era identică la același grad pentru absolut toți ofițerii de Securitate din țară. Spre exemplu, în 1956, un șef de birou raional primea o soldă de funcție de 1.465 lei, pe când un șef de secție raională 1.806 lei, iar un șef de serviciu raional 2.252 lei, diferențele fiind așadar semnificative (ACNSAS, fond D.M.R.U. a M.I., dos. 7364, vol. 10, f. 846-847).

[27] Dobre 2006, p. 25-28.

Precum vechile S.J.S.P.-uri și Birouri locale de Securitate, organele raionale erau și ele sub-structurate în compartimente axate pe domenii de activitate, care sigur că și-au păstrat aceeași denumire (I informații interne, II contrasabotaj, V cercetări penale etc.). Nivelul acestor compartimente depindea de categoria raionului, ele putând fi de birou sau chiar de secție într-un serviciu raional, dar nu mai mare de grupă într-un birou raional. În raioanele avute în vedere rangul maxim a fost doar de grupă și aceasta numai la Alba Iulia și Blaj, unde au fost create Grupele I, II și V, care înlocuiau practic vechile birouri pe aceste linii existente în vechile S.J.S.P.-uri. În rest nivelul sub-structurilor din birourile raionale Aiud, Câmpeni și Sebeș a fost de simplă Problemă (și numai pe linie de I, II și V) de care era făcut responsabil un cadru de Securitate din raion. Aici trebuie amintit și faptul că raioanele de Securitate din zonă (precum cele din întreaga țară), aveau la înființare un număr redus de angajați efectiv încadrați, de regulă puțin peste zece, chiar dacă schemele de organizare erau mai extinse, astfel încât nici nu puteau fi înființate din punct de vedere numeric compartimente de nivel mai ridicat. Spre exemplu, Birourile raionale Aiud, Câmpeni și Sebeș aveau fiecare doar nouă angajați, incluzând și șoferul și femeia de serviciu[28]. În fapt, în acel moment Securitatea se confrunta în ansamblu cu mari probleme privind încadrarea efectivă în schemele de organizare (aceasta și pentru că partidul le-a suplimentat continuu în mod substanțial), nivelul de ocupare a funcțiilor existente pe țară fiind de doar 51%[29].

Secția raională de Securitate Alba Iulia a fost condusă inițial de lt. Varody Francisc, fostul șef al Biroului local Cugir, care însă la 10 octombrie 1951 a fost transferat la cerere șef al Secţiei raionale Oraviţa, din cadrul D.R.S.S. Severin, el dorind să se întoarcă în zona natală. În aceeași zi, în locul său a fost numit lt. maj. Banu Emeric. Până atunci lt. maj. Banu deținuse cu predilecție funcții politice în Securitate (locțiitor politic al D.R.S.P. Pitești și apoi al D.R.S.P. Timișoara)[30]. Șef Grupa I Informații interne a fost slt. Cormoș Petru (1951-1952)[31], iar Grupa II Contrasabotaj a fost condusă în continuare de slt. Catană

[28] ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. 7351,vol. 1, f. 321.

[29] Din cele 15280 posturi prevăzute în schemele D.G.S.P. începând cu 1 ianuarie 1951, erau ocupate numai 7853, restul de cadre prevăzându-se a fi angajate pe parcursul următorilor doi ani (Dobre 2006, p. XX).

[30] ACNSAS, fond DMRU. a M.I., dos. 7506, vol. 6, f. 295.

[31] În anul 1952, ofițerul s-a ocupat cu predilecție de supravegherea mediului cultural din raionul Alba. Aparent interesul său pentru acest domeniu părea a fi fost determinat de dorința sa de a-și remedia lipsurile din pregătirea pe această linie, întrucât scria cu multe greșeli de ortografie și mai ales cu mari dezacorduri. În fapt, rapoartele sale erau impregnate de tarele ideologice ale momentului, când la ordinul partidului – care și el se conforma directivelor emise de la Kremlin – aparatul de propagandă politică vitupera în spațiul public împotriva persoanelor care admirau cultura occidentală, acuza ideologică oficială fiind de cosmopolitism. Spre exemplu, la 1 noiembrie 1952 slt. Cormoș a cerut epurarea din colectivul Teatrului de Păpuși din Alba Iulia a

Vasile, care însă la 1 februarie 1952 a fost înlocuit cu slt. Comşa Aurel, fostul șef al Biroului raional Brad.

În fruntea Biroului raional Aiud s-au aflat lt. Bedö Nicolae și lt. Istvan Edmund (de la 1 decembrie 1951), locțiitorul lor fiind plt. Munteanu Teodor. Problema I condusă de slt. Groza Traian, iar Problema II de slt. Nicoară Petre. Anterior numirii ca șef la Aiud, lt. Bedö își făcuse „pregătirea profesională" în subordinea a două dintre cele mai represive cadre din istoria Securităţii: cpt. Kovács Mihail și lt. Borcea Liviu, ambii vinovați de ordonarea și comiterea mai multor crime. Cu asemenea „mentori", nu credem că miră pe nimeni faptul că lt. Bedö cunoștea o singură „metodă" de investigație pentru aflarea adevărului: bătaia. Ceea ce însă se pare că ofițerul n-a mai apucat să învețe a fost faptul că tortura și orice metodă represivă erau permise de conducerea Securităţii numai dacă erau aplicate contra „dușmanului de clasă" și nu împotriva categoriilor sociale care din punct de vedere ideologic și propagandistic erau considerate a fi apropiate de regim (muncitori, țărani săraci, foști „exploatați" etc.) și cu atât mai puțin contra membrilor de partid. Or, în luna octombrie 1951, lt. Bedö a fost informat de slt. Groza că o persoană din raion deține clandestin trei arme de vânătoare. Lt. Bedö a apreciat faptul ca fiind foarte grav (în condițiile în care în zona raionului încă acționa gruparea de rezistență armată condusă de Cornel Deac, împotriva căreia el nu reușise să obțină decât rezultate negative), astfel încât a trecut personal la anchetarea celui în cauză, mai exact la „maltratarea cetăţeanului respectiv". Victima nu doar că nu deținea nici o armă (a fost groaznic bătută de lt. Bedö tocmai pentru că nu „recunoștea" că are), dar pe deasupra mai era și un vechi membru P.M.R., care apoi a făcut imediat plângere organelor de partid. Analiza cazului a relevat o mare surpriză: raportul slt. Groza fusese fals din răzbunare față de victimă, care înaintase Comitetului local de partid o informare în care arăta că ofițerul fusese în trecut legionar. Cum extinderea cercetărilor a validat conţinutul informării inițiale a celui bătut, slt. Groza a fost disponibilizat de urgență (prilej cu care în referatul cu propunerea de scoatere din Securitate s-au amintit și multe din abuzurile și bătăile pe care ofițerul le aplicase țăranilor din zonă, fapte de care însă până atunci nimeni nu se sinchisise pentru că aceste victime nu erau înscrise în P.M.R. și pe deasupra nici nu doreau în intre de bunăvoie în colectiv: „a arestat, tot în mod ilegal şi abuziv,

actriței Zina Balașiu, pe motiv că aprecia cultura americană. Tot atunci, ofițerul a ordonat trecerea la urmărirea informativă a lui Francisc Hering, îndrumător cultural la Casa Culturală Raională din Alba Iulia, cauza fiind faptul că a organizat o revistă muzicală al cărei conținut „a avut multe manifestări cosmopolite şi aproape întreaga muzică erau swing-uri americane, pe când titlul revistei era *Cântec de viaţă nouă*" (ACNSAS, fond Documentar, dos. 401, f. 13-14).

o serie de ţărani săraci, pentru a-i determina să se înscrie în G.A.C."), iar lt. Bedö a fost retrogradat simplu ofițer și transferat la Secția II a D.R.S.P. Cluj[32].

Biroul raional Blaj a rămas tot sub conducerea cpt. Triponescu Iulian, iar șefii Problemelor I și II au fost lt. Chiriță Petre, respectiv plt. Lazăr E. Dată fiind amintita caracteristică a Blajului, de oraș de importanță raională, Biroul raional de Securitate avea competențe strict în cadrul limitelor administrative ale orașului, comunele din zonă fiind deservite informativ de cadrele Biroului raional Târnăveni, condus de lt. Feigl Ştefan. În același timp, primul șef al Biroului raional Câmpeni a fost lt. Crişan Iuliu, șef Problema I fiind slt. Scrob Nicolae, iar în fruntea Biroului raional Sebeș a fost instalat slt. Chifa Ioan.

La foarte scurt timp după modificările structurale determinate de reforma administrativ-teritorială a României, Securitatea a trecut printr-o reorganizare internă de amploare, care însă a afectat relativ puțin structurile din regiuni și raioane. La 30 martie 1951, prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 50, D.G.S.P. s-a transformat în Direcţia Generală a Securităţii Statului (D.G.S.S.), iar implicit D.R.S.P.-urile au devenit D.R.S.S.-uri[33]. Față de vechea D.G.S.P., D.G.S.S. nu doar că îngloba și structurile de informații externe și contraspionaj, care anterior făcuseră parte din S.S.I., dar au fost create și mai multe direcții noi, determinate de sarcinile tot mai crescute ale Securității de a acoperi din punct de vedere informativ întreaga societate, dar și de a putea supraveghea cât mai eficient din punct de vedere operativ persoanele avute în vedere. Astfel, au apărut structuri de contrainformaţii militare (pentru supravegherea cadrelor armatei), filaj și investigații, tehnică-operativă (interceptare corespondență și ascultare convorbiri), contrainformații în transporturi etc. La 1 februarie 1952, D.G.S.S. a fost și ea reorganizată, dar modificările nu au fost substanțiale, operându-se însă o reordonare a direcțiilor centrale.

Prezentăm direcțiile majore din această ultimă formă centrală a D.G.S.S. întrucât ea a fost foarte stabilă în timp, fiind păstrată cu mici modificări până în 1967, indiferent de traseul instituțional al Securităţii: Direcţia I Informații externe, Direcţia II Contraspionaj, Direcţia III Informații interne, Direcţia IV Contrasabotaj, Direcţia V Contrainformaţii în armată, Direcţia VI Transporturi, Direcţia VII Filaj și investigații (din 1956 Direcţia VII Supraveghere operativă S.O.), Direcţia VIII Anchete, Serviciul Tehnică-operativă (T.O.). La fel ca în trecut, în organele de Securitate regionale și raionale au fost create structuri pe liniile majorității acestor direcții, iar cele care deja erau înființate au primit noul

[32] ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. 7373, vol. 9, f. 236-237. Merită amintit și cum dorea fostul slt. Groza să se „reabiliteze": cerea Securității să-i indice un loc de muncă „unde avem reţeaua informativă slabă, pentru ca să dea el informaţii" (ACNSAS, fond Documentar, dos. 18289, vol. 5, f. 120).

[33] Banu 2010, p. 84.

număr aferent ordinii centrale (spre exemplu, fostele compartimente de I Informații interne au devenit III, iar IV cele foste de II Contrasabotaj).

În raioane, în perioada 1951-1952, reorganizarea s-a materializat prin înființarea structurilor de contraspionaj, filaj-investigații și T.O., dar și acestea numai la serviciile și secțiile raionale, nu și în birourile raionale. La 30 martie 1951, la Secția raională Alba au fost înființate Biroul Contraspionaj (cu un șef și un lucrător operativ), Problema Filaj și investigații și Problema T.O. (ultimele două cu câte un șef problemă și un lucrător operativ), iar pe deasupra schema a fost mărită cu câte un ofițer cu atribuții de cadre, de evidență operativă, de secretariat și de contabilitate și chiar cu un consistent Birou Administrativ-gospodăresc (16 persoane, incluzând doi șoferi, pază, bucătăreasă, rândaș etc.)[34]. În schimb, la birourile raionale, dată fiind penuria de personal, s-a creat doar Problema Contraspionaj, iar activitatea pe celelalte linii informativ-operative au fost date în responsabilitatea câte unui ofițer care se ocupa în continuare și de sarcinile ce le primise anterior.

O modificare de substanță s-a petrecut însă în ceea ce privește Biroul raional Blaj, care a urcat la nivelul de secție raională. Ridicarea în rang a Securității din Blaj a fost determinată de faptul că ea a primit și o a doua caracteristică (pe lângă aceea că nu era raion propriu-zis, ci oraș de importanță raională), și anume înființarea unei structuri de Securitate aparte: Biroul VI Transporturi Feroviare, condus de slt. Boroș Ştefan. Specificitatea este accentuată și de faptul că acest birou se subordona Secției raionale Blaj, dar nu se subordona D.R.S.S. Mureș, ci D.R.S.S. Stalin/Braşov, mai exact Serviciului VI T.F. din această direcție regională. Motivul constă în faptul că structurile de Securitate pe linie de VI T.F. erau printre puținele organe de Securitate care nu respectau structura teritorială a țării, ele suprapunându-se peste structura administrativă din teritoriu a Direcției Generale a C.F.R., fiind creat câte un serviciu VI T.F. în fiecare Direcție Regională C.F.R. cu atribuții pe teritoriul întregii direcții respective a C.F.R. Biroul VI T.F. avea ca principală atribuție prevenirea eventualelor acte de sabotare a transporturilor feroviare din toată zona plasată în aria de responsabilitate, iar în subsidiar răspundea și de descoperirea și anihilarea posibilelor acțiuni de spionaj extern în domeniul feroviar.

Având acest nivel, în cadrul Secției raionale Blaj s-au înființat și Birourile II Contraspionaj, III Informații interne, IV Contrasabotaj și VIII Anchete (chiar dacă ele aveau un număr redus de angajați, câte un șef și 1-3 lucrători operativi/anchetatori), precum și Problemele VII Filaj, T.O., Cadre și Evidență

[34] ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. nr. 7351, vol. 1, f. 239.

operativă, completate de un la fel de masiv Birou Administrativ ca cel de la Alba Iulia[35].

Modificări structurale în perioada 1952-1968

La 27 septembrie 1952, prin Decretul Prezidiului M.A.N. nr. 331, s-a aplicat o nouă raionare administrativ-teritorială a României, fiind reduse numărul regiunilor (la 18 de la 28) şi al raioanelor, iar implicit limitele celor rămase au fost retrasate pentru a cuprinde și părți din unitățile desființate[36]. Regiunea Sibiu încetându-și existența, raionul Sebeș a fost trecut și el la regiunea Hunedoara. De asemenea, Blajul și-a pierdut statutul de oraș raional, fiind atașat raionului Târnăveni, care la rândul lui acum făcea parte din regiunea Stalin/Braşov, regiunea Mureş desființându-se temporar. Raioanele Alba Iulia, Aiud și Câmpeni au rămas în aceeași situație în care s-au aflat și anterior. Raionările ulterioare, din 1956 și 1960, nu au adus schimbări în ceea ce privește raioanele care au existat pe teritoriul actual al jud. Alba, ele rămânând în aceeași situație: Alba Iulia și Sebeș la regiunea Hunedoara, iar Aiud și Câmpeni la regiunea Cluj.

În septembrie 1952, dispărând raionul Blaj, Secția raională Blaj a fost și ea desființată, angajații fiind transferați la Secția raională Târnăveni, iar din acest moment și până în 1971 în orașul Blaj nu vor mai avea sediul structuri de Securitate.

În 1952, conducerea Securităţii a implementat și o inovație în ceea ce privește activitatea informativă în raioane, și anume gruparea mai multor comune într-un sector, de care răspundea un singur angajat al raionului. Ofițerul sau subofițerul responsabil avea sarcina de a se ocupa în sectorul său de problemele de pe toate liniile de activitate a Securităţii (informații interne, contrasabotaj, contraspionaj etc.), cu excepția anchetelor și a acțiunilor operative (arestări, percheziții, anchete, T.O., filaj), care erau făcute de către sau cu ajutorul ofițerilor din compartimentele raionului specializate pe aceste probleme. Trecerea la acest sistem a fost practic impusă de realitatea de pe teren din perioada 1951-1952, numărul redus de angajați din imensa majoritate a raioanelor făcând imposibilă specializarea cadrelor doar pe o linie de muncă, întrucât așa nu puteau fi acoperite toate liniile de muncă. Sectoarele au fost desființate la 1 iulie 1956, când Securitatea a cunoscut o reorganizare, dar ele au fost reînființate în primăvara 1957, după evenimentele revoluționare din Ungaria și reverberațiile lor din România, apreciindu-se că desființarea lor a fost o eroare[37] (mai exact, conducerea Securităţii a constatat cu stupoare că în acele

[35] *Loc. cit.*, f. 297-298.
[36] Ionescu-Gură 2005, p. 177.
[37] ACNSAS, fond Documentar, dos. 11752, vol. 1, f. 188.

momente cheie a fost complet lipsită de informații de valoare privind reacțiile românilor din mediul rural).

În 1952, în toate cele patru raioane rămase (Alba Iulia, Aiud, Câmpeni și Sebeș) au fost create câte 4-5 sectoare, dar după puțin timp numărul lor s-a mai mărit ușor, ajungându-se de regulă la șase-șapte sectoare, astfel încât implicit și sectoriștii au avut de acoperit un număr mai redus de comune.

Fiind creat având în vedere doar considerente legate de numărul redus de angajaţi din raioane, sistemul sectoarelor prezenta mari dezavantaje în ceea ce priveşte desfăşurarea activităţii de urmărire informativă, cauzate în principal de numărul foarte mare de probleme de care trebuia să se ocupe un singur angajat, care au fost sporite continuu de la centru, iar pe deasupra și în paralel cu pretenția organelor centrale și regionale ca angajații din raioane să facă rapoarte cât mai amănunțite. Referitor la multitudinea și specificitatea aspectelor de care trebuia să răspundă un sectorist, merită precizat faptul că el era obligat să deschidă un dosar de obiectiv pentru fiecare comună și sat din sector, de asemenea pentru fiecare G.A.C., T.O.Z. sau S.M.T. (desigur dacă ele existau), la care se adăugau și o multitudine de dosare de problemă: legionari, P.N.Ţ., P.N.L., culte-secte (și aici cu subprobleme pentru fiecare cult în parte dacă era cazul: greco-catolic, adventist, baptist, reformat etc.), chiaburi/„exploatatori”, deblocaţi, epuraţi, contraspionaj, categorii sociale, minorități (dacă existau), aparat de stat, învățământ, manifeste-anonime etc. Fiecare dosar de obiectiv și dosar de problemă trebuia să conțină un istoric al obiectivului sau problemei, planuri de măsuri periodice, sinteze și pentru fiecare era necesară recrutarea de informatori diferiţi (cărora de asemenea trebuie să le fie întocmit un amănunţit dosar de agent). Pe deasupra, ofițerul era obligat să trimită rapoarte lunare pentru fiecare dosar în parte, un exemplar șefului de raion și altul șefului fiecărui serviciul regional pe linia căruia sau cărora era întocmit raportul (spre exemplu, dacă un fost lider P.N.Ţ. local și fost greco-catolic lucra în învățământ și avea manifestări sau atitudinii antiregim sectoristul trebuia să trimită rapoarte pe toate cele trei linii). Ca și cum nu era suficientă această situație, nu de puține ori sectoarele au fost prost trasate, astfel încât între localități era o distanță mare (spre exemplu, în 1954, sectorul 3 din Secția raională Alba Iulia se întindea din Vințu de Jos până la Hăpria, iar sectorul 4 din Henig până la Mesentea cu un bonus de lățime de la Sântimbru până la Cisteiu de Mureş), iar singurul mijloc de locomoție pus la dispoziția sectoriștilor de șefii Securităţii era mersul pe jos.

În astfel de condiții, în prima jumătate a anilor ’50, activitatea informativă a sectoriștilor nici nu avea cum să fie altcumva decât cum a fost, adică infimă și foarte superficială. Probabil fiindu-le foarte clar că oricum nu aveau cum să se ocupe satisfăcător de toate problemele date în competență, sectoriștii se mulțumeau să depună o activitate minimală, limitându-se la simpla deschidere formală a dosarelor de urmărire și la întocmirea planurilor de măsuri (iar nu de

puține ori nici măcar pe acestea nu le făceau), planuri care erau reluate periodic cu aceleași ținte de atins întrucât nu erau niciodată transpuse în practică. Singurele momente în care sectoriștii depuneau ceva activitate era atunci când li se solicita imperativ de la centru date privind un aspect anume din sectorul lor, când se mobilizau rapid să raporteze ceva care să aibă cât de cât o oarecare substanță, după care lăsau iarăși problema în letargie. Munca lor se desfășura așadar în salturi, în funcție de cerințele momentului, fără o continuitate, o sistematizare sau o cuprindere mai amplă.

În ceea ce privește rețeaua informativă, deși ordinele primite de la centru prevedeau recrutarea a minim unui informator separat pentru fiecare dosar de obiectiv sau problemă, în practică sectoriștii recrutau un număr foarte redus de agenți – și aceia de slabă sau foarte slabă calitate – de la care apoi cereau note informative referitor la toate problemele pe care le lucrau, indiferent dacă respectivul agent avea sau nu vreo contingență cu acele aspecte. Desigur, cu un astfel de „sistem", datele obținute nu erau decât de suprafață, notorii, de regulă simple informații biografice, zvonuri, „vorba satului", un noian de maculatură fără nici un fel de valoare informativă, care însă pentru sectorişti avea rolul benefic de a da o minimă substanță dosarelor deschise. Tot pentru a mima cât mai eficient „munca" depusă, agenții recrutaţi erau trecuți ca fiind activi în fiecare dosar în parte, ei fiind unii și aceiași, deși directivele prevedeau că ei trebuia să fie diferiți și să se ocupe de un singur aspect informativ.

Consecința acestor „metode" informative de lucru este vizibilă în rapoartele tuturor controalelor făcute de D.R.S. Cluj sau Hunedoara în cele patru raioane în prima jumătate a deceniului șase. Cu toate că lipsuri majore au fost descoperite întotdeauna peste tot, „premianții" acestor practici în zonă se pare că au fost ofițerii Secției raionale Aiud, al căror „sistem novativ" (dar nu singular pe țară) de nemuncă a lăsat deseori perplexă conducerea D.R.S. Cluj. Edificator este un raport din februarie 1953, când la Aiud a venit în control însuși locțiitorul șefului D.R.S. Cluj, cpt. Georgescu Ioan, care nu știa în ce ordine să enumere gravele deficiențe constatate: „Supravegherea suspecţilor identificaţi este aproape iluzorie. Lucrătorii operativi nu au organizat o supraveghere activă sau chiar de suprafaţă când este cazul asupra suspecţilor, din această cauză lipsind materialul informativ în problemele respective"; „munca cu agentura se menţine la un nivel scăzut"; „toate dosarele informatorilor au lipsuri serioase (...) se repetă fraze fără de rost şi chiar se fac greşeli politice grosolane (...) de multe ori sunt fraze stâlcite, fără conţinut şi mai mult formal"; „materialul informativ este aproape sau complet inexistent, iar puţinele note informative sunt fără valoare"; „studiile, rapoartele de investigaţii, fişa biografică, toate sunt şablon, abundă în expresii nepotrivite, contradicţii între cele ce se susţine la începutul studiului şi la concluzii". Controlul descoperise un singur lucru pozitiv în activitatea cadrelor de Securitate din Aiud: „ținuta tovarăşilor este

regulamentară, uniforma curată, se prezintă ostăşeşte”[38]. Cu toate că cpt. Georgescu a dat indicații ferme și concrete de remediere, peste doi ani situația era identică, Serviciul III din D.R.S. Cluj descoperind că ofițerii corespondenți de la Secția raională Aiud n-aveau nici o treabă cu urmărirea numeroșilor foști lideri locali ai P.N.Ț. și că deși știau că cca 300 dintre ei mai trăiau în raion, luaseră „în evidență” doar 15, dar fără a urmări informativ nici unul dintre ei[39]. La sesizarea Serviciului III, în 1955 la Aiud au fost trimiși în control doi ofițeri ai Biroului Inspecții din D.R.S. Cluj, care au putut constata doar că noianul de lipsuri în activitatea cadrelor din raion se menținea la aceleași cote: „Verificând modul cum se munceşte cu agentura, constatăm că sunt lipsuri serioase. Graficele de întâlnire cu agentura nu sunt respectate, sunt cazuri multe la număr când unii informatori nu au material informativ din cauză că lucrătorii operativi nu au ţinut legătura cu ei sau informatorii nu s-au prezentat la întâlnire”; „Unii informatori, datorită muncii defectuoase duse cu ei încă de la recrutare, nu se prezintă la întâlnire, refuză să colaboreze cu organele noastre, fapt ce face ca reţeaua informativă să fie umflată cu informatori necorespunzători”; „În cadrul oraşului Aiud, unde există un număr însemnat de elemente legionare, deblocaţi, P.N.Ţ.-işti etc., munca informativă se desfăşoară la un nivel cu totul necorespunzător, iar informatorii ce lucrează în oraş şi obiectivele din cadrul oraşului duc o muncă slabă (…) Situaţia muncii informative din comunele deservite de tovarăşii sectorişti şi unităţile socialiste – ca G.A.C. şi G.A.S., S.M.T. – nu se deosebeşte cu mult de situaţia arătată mai sus”; „Dosare de urmărire locală ce se găsesc în posesia tovarăşilor sectorişti, încadrarea lor informativă lipseşte complet, nu li se acordă o atenţie cuvenită acestor dosare, ele sunt lăsate pe planul al doilea. Dăm cazul tov lt. Ilea, la care în evidenţă apar trei dosare de urmărire locală, însă el până la acest control nici nu a avut cunoştinţă de existenţa acestor dosare, nemaivorbind de munca informativă ce trebuia dusă”[40]. Slt. Ilea Andronic se pare că era starul local la delăsare, el uimindu-l până și pe șeful D.R.S. Cluj, col. Nedelcu, care la o ședință din 30 mai 1955 îl dădea ca exemplu negativ pe toată regiunea: „Tov. Ilea, în cinci luni de zile de când lucrează în oraşul Aiud n-a făcut nimic, nu ştie absolut nimic ce se petrece în acest oraş, ce fac legionarii, maniştii, conducătorii de secte etc. Cum se explică că nu are nici o acţiune?”[41]. De prisos să mai amintim că în schimb slt. Ilea era apreciat de lt. Tăuțan Valentin, șeful Secției raionale Aiud, ca fiind unul din puținii ofițeri care „pot fi citaţi cu exemple pozitive în muncă (...) a dat

[38] *Loc. cit.*, dos. 13149, f. 393-399.
[39] Dobre 2006, p. 394.
[40] ACNSAS, fond Documentar, dos. 13169, f. 166-175.
[41] *Loc. cit.*, f. 162.

dovadă de voinţă în muncă şi de hotărâre”[42], ceea ce ridică serioase semne de întrebare asupra activității desfășurate de colegii ofițerului, cu care-i compara.

La 15 mai 1953 organele teritoriale raionale ale Securităţii au fost din nou reorganizate, aproape toate fiind crescute cu un rang. Modificarea nu era decât consecința firească a creșterii continue și a numărului de angajați din raioane și a încadrării efective a acestora în scheme. Deși numărul posturilor vacante pe țară era încă foarte ridicat, de 30%, procentul scăzuse substanțial față de situația de la începutul lui 1951, iar pe deasupra trebuie luat în considerare și faptul că în această perioadă efectivele prevăzute se dublaseră din nou, la 32323 posturi pe țară[43].

Prin aplicarea acestei măsuri, Secția raională Alba Iulia a devenit Serviciu raional, iar birourile raionale Aiud, Câmpeni și Sebeș au fost ridicate la rangul de Secții raionale. Modificările au fost mai mult de titulatură (ele atrăgând însă după sine și majorarea aferentă a soldelor de funcție ale tuturor angajaților), întrucât structura internă a organelor raionale n-a suferit mari modificări. La Alba Iulia, spre exemplu, Problemele Filaj și T.O. au fost ridicate la rang de Grupă (forma sub-structurală ce a înlocuit Biroul în raioane), iar în restul raioanelor singura schimbare a constituit-o suplimentarea numărului de sectoriști, ceea ce a atras după sine creșterea numărului de sectoare și implicit o restrângere a ariei acestora, ele fiind acum mai ușor de acoperit nu doar din punct de vedere fizic, dar chiar și informativ.

Serviciul raional Alba Iulia a fiinţat numai până la 11 iulie 1956, când – în urma reducerii substanțiale a efectivelor Securităţii (determinată de relaxarea temporară a represiunii ce a urmat *Raportului secret* al lui Hrușciov, dar și de considerente economice) – a revenit la nivelul de Secție raională, pe care l-a deținut până în 1968. Situația celorlalte trei raioane a fost însă mult mai alambicată, ea reliefând din plin semi-haosul instituțional care s-a manifestat în istoria Securităţii (modificările structural-organizatorice succedându-se periodic la doi-trei ani, iar uneori chiar și mai des, ca și cum Securitatea și-ar fi căutat permanent forma până a fost desfiinţată), determinată însă în ceea mai mare parte de deciziile politice ale liderilor partidului, care au jonglat cu instituția în funcție de interesele lor politice de moment. Astfel, la 1 martire 1960, când s-a operat o nouă diminuare semnificativă a numărului angajaților Securităţii (reducerea din 1956 a fost rapid compensată în 1957 și 1958 printr-o creștere substanțială a numărului de cadre, liderii P.M.R. temându-se ca nu cumva și în România să apară evenimente protestatare de amploare precum cele din Ungaria), Secțiile raionale Aiud, Câmpeni și Sebeș au revenit la rangul de Birou raional. Nu pentru mult timp, la 1 august 1963 ele fiind iarăși ridicate la nivel de

[42] *Loc. cit.*, dos. 13149, f. 98.
[43] Banu 2010, p. 119.

Secție raională, conducerea P.M.R. cerând din nou creșterea numărului de angajați ai Securității (aceasta întrucât acum liderii partidului pretindeau instituției nu doar să acopere informativ toate structurile societății românești, dar și să facă o supraveghere de calitate, iar cum nivelul de pregătire al cadrelor era încă foarte precar, s-a decis surmontarea acestui neajuns printr-un număr mai mare de cadre cu atribuții informativ-operative).

Cadrele de conducere ale structurilor raionale (1952-1968)

Vom prezenta mai jos schemele nominale ale principalelor funcții de conducere din raioanele Alba Iulia, Aiud, Câmpeni și Sebeș până în anul 1968.

Secția/Serviciul raional Alba Iulia:

- șef secție/serviciu: lt. maj. Banu Emeric (10 oct. 1951-1954), lt. maj. Staicu Ioan (1955-30 iunie 1956), cpt. Mihai Virgil (1 iul.-dec. 1956), lt. maj. Bartha Carol (dec. 1956-1958), lt. maj. Safta Nicolae (1958-1 mai 1959, doar a girat funcția, care oficial era vacantă), cpt. Costea Cornel (15 aug. 1959-1 mai 1961); vacantă (1 mai 1961-30 iun. 1962), cpt. Mînja Aurel (1 iul. 1962-30 apr. 1963) și cpt. Rotariu Iulian (1 mai 1963-1968);
- locţiitor șef secție/serviciu: lt. Staicu Ioan (1953-1954), lt. maj. Tatu Ioan (1955-1 mai 1958), lt. maj. Safta Nicolae (1 mai 1958-1 mai 1959), cpt. Boian Viorel (1 aug. 1959-30 apr. 1963) și cpt. Chealda Vasile (1 mai 1963-1968);
- şef Grupa II Contraspionaj: slt. Bordi Dionisie (1953), lt. maj. Staicu Gheorghe (1958);
- șef Grupa III Informații interne: slt. Cormoş Petru (1952-1953), lt. Pavel Simion (1953-1956), lt. Furcă Ignat (1956-1958), cpt. Planicek Constantin (1958- 1960), cpt. Kereszteş Martin (1963-1968);
- şef Grupa IV Contrasabotaj: slt. Comșa Aurel (1952-1953), slt. Rusu Vasile (1953-1954), lt. maj. Keresztes Martin (1960-1961);
- șef Grupa VII Filaj (S.O.): lt. Dobocan Iosif (1953), lt. maj. Ardeleanu Iosif (1954-1955), lt. Geber Francisc (1957-1958), slt. Vug Viorel (1959-1961), cpt. Bogos Lazăr (1962-1964).

Biroul/Secția raională Aiud:

- șef birou/secție: lt. Istvan Edmund (1 dec. 1951-28 febr. 1953), lt. Tăuţan Valentin (1 mart. 1953-1956), cpt. Rusu Grigore (1 iul. 1956-30 sept. 1966) și lt. maj. Popa Emanoil (1966-1968);
- locțiitor șef birou/secție: plt. Munteanu Teodor (1951-1953), lt. Nicoară Petre (1953-1955), lt. maj. Lörincz Sigismund (1957-31 ian. 1959), vacantă (1969-1960); desfiinţată (1 martie 1960-1 dec. 1962)[44], cpt. Covaci Ioan (1 dec. 1962-31 aug. 1964), mr. Nodiţ Ioan (1 sept. 1964-1966) și lt. maj. Lungu Aurel (1 nov. 1966-1968);

[44] ACNSAS, fond DMRU a M.I., dos. 7382, vol. 2, f. 280.

- șef Problema III: lt. maj. Laposi Sigismund (1956), lt. Frenţ Victor (1957-1958), lt. maj. Covaci Ioan (1958-1962 și 1964-1968).

Biroul/Secția raională Câmpeni:

- șef birou/secție: lt. Crișan Iuliu (1951-1953), lt. Bartha Alexandru (1953-30 iun. 1956), lt. maj. Creţu Simion (1 iul. 1956-1957), lt. maj. Muntean Teodor (1 oct. 1957-30 sept. 1962), cpt. Moraru Moise (1 oct. 1962-30 iun. 1966) și lt. maj. Scrob Dumitru (1 iul. 1966-1968);
- locțiitor șef birou/secție: lt. Bartha Iuliu (1952-1953), lt. Blejan Vasile (1953-1954), slt. Bustan Traian (1954); vacantă (1956-1961), lt. maj. Briciu Remus (1 aug. 1961-31 aug. 1964) și lt. maj. Suărăşan Alexandru (1 sept. 1964-1968);
- șef Problema III: slt. Scrob Nicolae (1952), lt. Nicoară Ioan (1957-1958); lt. maj. Ianc Laurenţiu (1958-1960).

Biroul/Secția raională Sebeș:

- șef birou/secție: lt. Rusu Nicolae (1952-15 mai 1953), lt. Comșa Aurel (15 mai 1953-15 aug. 1954), cpt. Haţeganu Ioan (1954-1958), cpt. Olteanu Emil (1958-30 nov. 1961), cpt. Rotaru Constantin (1 dec. 1961-1 aug. 1963) și cpt. Rizoiu Constantin (1 aug. 1963-18 febr. 1968);
- locțiitor șef birou/secție: lt. Ardeleanu Alexandru (1952-mai 1954), lt. maj. Comșa Aurel (15 aug. 1954-1 mai 1958), cpt. Rusu Nicolae (1 mai 1958-1 mart. 1960), desființată (1 mart. 1960-1 aug. 1963) și apoi vacantă (1 aug. 1963-15 dec. 1964)[45], mr. Sălişteanu Damaschin (15 dec. 1964-1967);
- șef Problema III: cpt. Molnar Alexandru (1956-1957), lt. maj. Ardeleanu Alexandru (1957-1958), lt. major Codruţ Gheorghe (1959-1960), cpt. Boian Viorel (1961-1962).

În ceea ce privește profilul acestor șefi de structuri, nu vom intra în foarte multe amănunte, preferând să ne oprim asupra situației de la raionul Sebeș, pe care-o considerăm edificatoare:

- primul șef, lt. Rusu Nicolae, avea mai multe rude „cu un trecut necorespunzător” din punct de vedere politic, printre care și un cumnat fost membru F.D.C. care în 1950-1954 a fost închis pentru că activase într-o „organizație contrarevoluționară”. Situația a fost descoperită însă abia în 1958, când ofițerul era șef al Secției raionale Ilia, consecința fiind că a fost retrogradat locțiitor șef raion la Sebeș. Ofițerul a depus rapid eforturi represive pentru a se „reabilita”, un referat din 1959 arătând că „una dintre acţiunile pe care le-a avut s-a soldat cu arestarea individului urmărit”, iar „în prezent ajută la strângerea probelor necesare trimiterii în justiţie a unui grup iehovist din Daia”[46]. La 1

[45] *Loc. cit,* f. 295.
[46] *Loc. cit.*, dos. 7370, vol. 18, f. 534-535.

martie 1960, funcția de locțiitor a fost însă desființată, iar el a fost mutat la Miliție, dar a refuzat transferul, așa că a fost trecut în rezervă[47];

- lt. Comșa nu avea probleme „de dosar", dar în 1954 a fost retrogradat pentru că „a obținut rezultate minime în raport cu cerințele muncii noastre", iar sancțiunea se pare că l-a dezechilibrat din punct de vedere emoțional, deoarece pentru a se echilibra „a început să bea băutură tare" și cu timpul s-a axat pe această activitate, neglijându-și complet atribuțiile de serviciu („lucrează mult sub nivelul cerințelor", „planurile de muncă le întocmea formal", „nu a luat măsuri de a lucra calificat, nu instruia și ajuta subordonații, lăsându-i să lucreze fiecare cum vor"), cauza nefiind alta decât faptul că „în nenumărate rânduri a venit în stare de ebrietate la serviciu". Pentru a întregi tabloul, ofițerul a fost ales și secretar al organizației P.M.R. a cadrelor de Securitate din raion, „sarcină de care nu s-a achitat sub nici o formă, lăsând lucrurile să se desfășoare la voia întâmplării". Comportamentul său a fost trecut cu vederea până în 1959, când a fost trimis de un superior cu o sarcină urgentă la Procuratura Deva, „iar el în loc să meargă la Procuratură a mers și s-a îmbătat, întorcându-se seara la serviciu beat". Abia acum a observat Secția Cadre a D.R.S. Hunedoara că ofițerul „este un decăzut din punct de vedere moral, un bețiv recidivist, neglijent, dezorganizat, lipsit de cel mai elementar simț al bunei cuviințe și fără nici un pic de conștiință" și a cerut scoaterea lui din Securitate, aprobată imediat de Drăghici[48], care nu suporta nici bețivii și nici indolenții;
- inițial cpt. Olteanu „și-a manifestat nemulțumirea față de mutarea la Sebeș", el fiind până atunci locțiitor al șefului Secției II Contraspionaj a D.R.S. Hunedoara și probabil spera să preia conducerea întregii secții, dar a înțeles că numai prin muncă de calitate se poate remarca, așa că „a recrutat unii agenți buni și a intensificat lupta împotriva elementelor dușmănoase, în perioada anilor 1958-1959 au fost arestate mai multe elemente ostile". Timp de un an a fost însă bolnav, iar când s-a întors n-a mai avut așa mare chef să-și rişte sănătatea pentru regim, mai ales că sarcinile primite de la centru crescuseră substanțial, nu doar ca volum, cât și ca pretenție de calitate, iar el „a început să se văicărească" și „mai multe luni la rând (...) raionul Sebeș s-a situat printre colectivele codașe din regiune". Atenționat de conducerea D.R.S. Hunedoara, ofițerul și-a schimbat atitudinea și în 1961 era lăudat pentru că „în sectorul de care răspunde personal a luat o serie de măsuri bine gândite, care au dus la descoperirea unui grup de elemente dușmănoase care activau organizat în orașul Sebeș, aceste elemente au fost recent arestate și urmează să fie trimise în justiție". Cadriștii de la D.R.S. Hunedoara se pregăteau să-l promoveze, când verificarea mai atentă a rudelor lui a scos la iveală faptul că multe dintre ele activaseră în Mișcarea Legionară,

[47] *Loc. cit.*, dos. 7372, vol. 18, f. 101.
[48] *Loc. cit.*, dos. 7.370, vol. 25, f. 235-237.

P.N.Ţ. sau P.N.L., un văr al soției fusese condamnat politic, iar pe deasupra ofiţerul îşi vizita deseori un unchi fost șef de cuib. Cu astfel de „culpe" în mod normal un ofițer era disponibilizat, dar cum șefii Securităţii aveau nevoie și de cadre care să muncească eficient, el a fost doar transferat șef Secția „C" Evidență operativă a D.R.S. Hunedoara[49], pentru ca în 1968 să fie numit șef Secția III Contraspionaj la I.S.J. Alba, la conducerea căreia s-a aflat până în deceniul nouă;

- un șef eficient se pare că a fost și cpt. Rotaru, conducerea D.R.S. Hunedoara apreciind faptul că în perioada în care el a condus raionul Sebeș „și-a creat o agentură capabilă, cu care lucrează bine baza operativă existentă, obținând materiale informative de valoare, acțiunile duse împotriva elementelor urmărite sunt lucrate cu mult simț de răspundere, întreprinzându-se în ele măsuri bine gândite", iar pe deasupra muncea „chiar şi peste orele de program"[50]. Nu ne este clar motivul pentru care în 1963 a fost retrogradat șef Problema Inspecții din D.R.S. Hunedoara (foarte probabil o abatere comportamentală gravă), funcție pe care însă șefii lui l-au plasat pentru a beneficia de calitățile ce le avea pentru munca de Securitate, inspecțiile având sarcina de a îndruma și controla activitatea informativ-operativă desfășurată de ofițerii din regiune;
- o activitate profesională eficientă credem că a depus și cpt. Rizoiu, pentru că altfel nu ne putem explica cum au fost complet ignorate gravele și notoriile abateri comportamentale pe care le-a avut și care oficial au ieșit la iveală abia în 1970 și chiar și atunci numai după se un ofițer al I.S.J. Alba a trimis un denunț către conducerea Securităţii. Controlul efectuat a arătat că la mijlocul deceniului șapte ofițerul făcea la Sebeș absolut tot ce dorea el și dorințele acestuia nu erau deloc uzuale. Mai exact, el era o combinație explozivă de mare petrecăreț, solid consumator de băuturi alcoolice și incurabil afemeiat, totul bine amorsat cu funcția pe care-o deținea, fiind practic cel mai important om din raion. În mod concret, cpt. Rizoiu „a organizat unele petreceri cu subordonaţii în diferite localuri din cadrul raionului", terminate cu bine doar cele „la care a avut o comportare nedemnă", pentru că uneori – deși era căsătorit – nu ezita să aibă relații sexuale cu dame amatoare de distracții chiar în incinta localurilor unde chefuiau. În 1963, abia instalat șef, a pus ochii pe soția unui subofițer de Miliție și „s-a dus la domiciliu (...) în timp ce subofiţerul se afla în serviciul de noapte, încercând să aibă relaţii intime cu soţia acestuia; ca urmare a ţipetelor femeii, ofiţerul a trebuit să iasă din casă într-o ţinută sumară, fapt ce a creat discuţii la adresa lui". Fiind un ofițer creativ, a învățat din eșec și-a decis să abordeze o subordonată necăsătorită, cu care întreținea relații extraconjugale regulate și care ulterior i-a devenit a doua soție, după ce-a lăsat-o însărcinată

[49] *Loc. cit.*, dos. 7375, vol. 32, f. 610-612.
[50] *Loc. cit.*, f. 640.

(dar asta numai după ce-a reușit să obțină divorțul mobilizându-și subordonații să găsească probe pentru procesul contra primei soții). În paralel, la petrecerile pe care le organiza cu subalternii – ținute uneori și la domiciliile acestora – aducea prostituate („femei cunoscute cu comportări imorale") locale sau importate de la Deva și „într-o stare avansată de ebrietate, a întreţinut relaţii intime cu ele, compromiţându-se faţă de subordonaţi". Nu doar că în acea perioadă nu a fost niciodată pedepsit (așa se și explică de ce a perseverat în năzdrăvănii), dar și sancțiunea din 1970 – când ofițerul era adjunct al șefului Serviciului I Informații interne la I.S.J. Alba – a fost mai mult formală: amânarea pe timp de un an de la avansarea în grad[51].

Rămânând în aceeași arie, dorim să prezentăm și cazul cpt. Moraru Moise, șeful Secției raionale Câmpeni, atât pentru că prezintă unele sinonimii cu cazul cpt. Rizoiu, cât și pentru că ne permite să reliefăm și un aspect mai puțin cunoscut care și-a pus uneori amprenta asupra politicii de cadre a Securităţii, și anume acela al măsurilor luate ca efect al denunțurilor unor alte cadre de Securitate. În 1962, când a fost numit șef la Câmpeni, cpt. Moraru a fost promovat de șefii D.R.S. Cluj întrucât desfășura o activitate profesională apreciată ca bună (avea multe acțiuni de urmărire deschise și recrutase mulți agenți), nedându-se prea mare atenție faptului că „în timpul şcolarităţii a fost un elev mediocru". Totul părea a merge bine și conducerea D.R.S. Cluj era mulțumită de rapoartele primite de la Câmpeni, până ce în 1965 un subordonat al cpt. Moraru (lt. Ioniță Paul) a trimis o anonimă la C.C. al P.M.R. în care reliefa abaterile șefului său. Iar acestea erau multe și unele foarte grave: întreținea relații extraconjugale cu diferite femei chiar în biroul său (pe unele „convingându-le" să accepte prin șantajarea cu diverse date aflate pe cale informativă de subordonați); beții repetate, prin care „s-a compromis în public"; folosea mașina unității pentru transportarea a diverse materiale în beneficiul personal și nu ezita să falsifice foile de parcurs pentru a beneficia și financiar de aceste malversațiuni; a dat mașina Securităţii și în folosința unor profesori de la liceul din oraș, pentru ca în schimb aceștia să-l promoveze clasele XI-XII, care-i lipseau să aibă liceul absolvit cum cerea conducerea Securității (urmase doar școala profesională); pe deasupra a fost prins și de un milițian în timp ce pescuia fără permis. În 1966, terminând verificările, Secția Cadre a D.R.S. Cluj a concluzionat că abaterile ofițerului „au constituit un exemplu negativ pentru subordonaţi, care (...) au comis la rândul lor fapte grave" și l-a sancționat cu retrogradarea ca ofițer I pentru „relaţii imorale cu diferite femei"[52].

[51] *Loc. cit.*, dos. 7393, vol. 2, f. 236-239.
[52] *Loc. cit.*, dos. 7385, vol. 9, f. 9-12.

Concluzii

După cum am putut observa, în decada 1948-1968 structurile de Securitate de pe teritoriul actual al jud. Alba au cunoscut dese modificări, atât privind forma (judeţene, raionale, birouri, secţii), cât şi în ceea ce priveşte compartimentele lor interne sau unităţile regionale superioare din care au făcut parte. Spre deosebire de numărul mare de direcţii centrale axate pe diverse probleme, în judeţe sau raioane au existat puţine astfel de structuri corespondente. Întotdeauna şi peste tot au existat însă sub-structuri de Informaţii interne, care desfăşurau principală activitate informativ-operativă a Securităţii în interiorul ţării, ocupându-se de urmărirea tuturor categoriilor de persoane considerate de P.M.R. a fi ostile sau potenţial ostile regimului comunist; foşti legionari, foşti membri P.N.Ţ., P.N.L., P.S.D.I., membri şi sprijinitorii grupurilor de rezistenţă armată, foşti credincioşi greco-catolici, epuraţi etc. De asemenea, aproape peste tot au existat şi sub-structuri de Contrasabotaj, menite să prevină eventuale acte de subminare a economiei. Din 1951 în raioane au fost create şi compartimente de Contraspionaj, dar ele nu au fiinţat peste tot şi în toată perioada până în 1968.

Parţial şi din cauza acestor periodice modificări organizatorice, activitatea informativ-operativă a Securităţii în zonă s-a desfăşurat la cote relativ reduse în perioada 1951-1968. Această situaţie a urmat totuşi unui vârf de mare intensitate represivă din anii 1948-1951, când nu doar că au fost operate sute de arestări, dar au existat şi destul de numeroase cazuri în care cadrele de Securitate au executat extrajudiciar persoane care se opuneau regimului comunist. De asemenea, tot în aceşti ani de început ai Securităţii, organele din zonă ale instituţiei au reuşit să descopere şi să distrugă principalele grupuri de rezistenţă armată care-au activat în aria lor de responsabilitate (mr. Dabija, Maxim, Ștefan Popa), precum şi să-şi aducă aportul – pe partea represivă – la transpunerea în practică a desfiinţării Bisericii Greco-catolice şi a colectivizării forţate şi predării cotelor obligatorii. După 1951, când activitatea represivă directă a Securităţii din zona actuală a județului Alba a mai scăzut în intensitate (societatea locală fiind practic îngenuncheată după valurile de violenţă din 1949-1950), s-a trecut la un control prin supraveghere informativă. Numărul redus de angajaţi, nivelul scăzut de pregătire al acestora, abaterile lor comportamentale şi lipsa unor cadre de conducere de valoare (deficienţele lor fiind uneori mai mari decât ale subordonaţilor) au făcut ca urmărirea informativă şi acţiunile operative în zonă să fie destul de reduse ca intensitate, desfăşurându-se uneori şi pe alocuri la cote minime (precum la Aiud în 1953-1955). Nu credem însă că acest ultim aspect i-ar fi deranjat cumva pe locuitorii din acea perioadă ai zonei, care cu siguranţă au apreciat inacţiunea şi delăsarea unora dintre cadrele locale de Securitate.

Cadre Policy and Structure of the Securitate Bodies on the Current Territory of Alba County (1948-1968)

ABSTRACT

Our study is a scientific undertaking by which we wish to make available a work tool to the researchers interested in local issues associated with the history of the Communist period, mainly those whose studies also present data on the interference of the Securitate bodies. Similarly, the material also wishes to be one of local history (county), having the purpose of increasing the level of historical knowledge based on the subject of Alba county during the Communist period.

The study mainly focuses on detailing the organisation of the Securitate on the current territory of Alba County in the first two decades of the Communist regime. We consider both the territorial structures (county bodies and then district-related) and sub-structural departments within them. At the same time, the material is complemented by presentment of the informative or operative features of departments referred to and presentation of officers or non-commissioned officers that led them throughout time. Between 1948 and 1968, the structural forms of the Securitate in the remembered area underwent frequent modifications, triggered both by the four administrative-territorial reorganisations of the country (which caused that the current territory of Alba County to be successively and/or at the same time on the territory of five regions: Sibiu, Cluj, Hunedoara, Mureş and Stalin/Braşov) as well as the two reorganisations of the Securitate bodies throughout the country. Similarly, in the first part of the study, we also detailed the organisation of Siguranța (intelligence service) in the same area, between 1945 and 1948.

In 1948, when D.G.S.P. (General Directorate for the Security of the People) was established, in the area were set up S.J.S.P. Alba (Alba County Department of the Security of the People) and S.J.S.P. Târnava Mică (Târnava Mică County Department of the Security of the People), both subordinated to D.R.S.P. Sibiu (Sibiu Regional Directorate of the Security of the People). In its turn, S.J.S.P. Alba had the authority over Abrud, Aiud and Sebeș Bureaus, while Câmpeni and Războieni Bureaus belonged to S.J.S.P. Turda and Cugir Bureau to S.J.S.P. Hunedoara. In 1951, in the area were established the Alba Iulia District Department and Aiud, Blaj, Câmpeni and Sebeș District Bureaus. From 1952 and until 1968, only four districts existed: Alba Iulia, Aiud, Câmpeni and Sebeș, whose structural rank varied upwards and downwards from bureau to department and/or service over time.

Also existed variations as concerns the internal departments of county/district structures from the area, yet without being significant. Always and all over existed sub-structures of Domestic intelligence, that carried out the main informative-operative activity of the Securitate inland. To these, added departments of Counter-Sabotage, Investigations and Counter-Espionage, yet they did not exist all over and during the whole period until 1968.

In parallel with the development of organisational modifications, we also presented more aspects of the cadre policy, focusing mainly on leading cadres, as they have significantly left a mark also on how subordinated employees carried out their activity. Similarly, we also emphasised the presentation of some cadres that were rapidly promoted after they ”distinguished” by violent, repressive activities that they participated in, inclusively extrajudicial killings.

Abrevieri bibliografice

ACNSAS - Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității

Banu 2010 - Florian Banu, *„Un deceniu de împliniri măreţe”. Evoluţia instituţională a Securităţii în perioada 1948-1958*, Iași, 2010

Dobre 2006 - Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică, Liviu Ţăranu (eds.), *Securitatea. Structuri - cadre. Obiective şi metode*, vol. I, *1948-1967*, Bucureşti, 2006

Gligor 2002 - Ioan Gligor, „Evenimentele dramatice din comuna Bistra (1946-1953)”, în „Memoria”, nr. 39/2002, p. 116-121

Iancu, Țârău 1998 - Gheorghe Iancu, Virgiliu Ţârău, „Un episod din implicarea Securităţii în colectivizarea agriculturii româneşti”, în *Anuarul Institutului de Istorie «George Barit» din Cluj*, tom XXXVII, 1998, p. 267-290

Ionescu-Gură 2005 - Nicoleta Ionescu-Gură, *Stalinizarea României. Republica Populară Română 1948-1950: transformări instituţionale*, Bucureşti, 2005

Noi nu am avut tinerețe 2005 - *** *Noi nu am avut tinereţe. Cronica rezistenţei anticomuniste. 1945-1989*, ediţia a II-a, Alba Iulia, 2005

Pintilie 1998 - Florin Pintilie, „Aspecte ale activităţii organelor represive ale statului în anul 1948”, în *Analele Sighet*, 6, 1998, p. 307-333

Pleșa 2009 - Liviu Pleşa, „Cadrele de conducere din Direcţia regională de Securitate Cluj. Date biografice (I)”, în *Caietele CNSAS*, 3, 2009, p. 119-132

România, viața politică 2002 - *** *România – viaţa politică în documente – 1950*, Bucureşti, 2002

Spiridon 2015 - Raluca Spiridon, „Transformarea vechilor servicii de informaţii în structuri de securitate ale P.C.R. (1944-1948). Trecerea sistemului penitenciar în cadrul M.A.I. (30 mai 1945)”, în *Caietele C.N.S.A.S.*, 15, 2015, p. 9-54

Verzea 2013 - Mihaela Cristina Verzea, *Partidul-Stat. Structuri politice (1948-1965)*, Târgovişte, 2013

Cuvinte-cheie: atribuții informativ-operative, supraveghere informativă, acțiuni represive, ofițeri cu funcții de conducere, istorie locală.

Keywords: informative-operative roles, informative surveillance, repressive actions, leading position officers, local history